

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ¹

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката, спомената в чл.1 по-долу, ще бъде изпълнявана и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията, предвидени в този Меморандум. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката, посочена в чл.1 по-долу ще бъде изпълнявана, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и СТРАНАТА-ПОЛУЧАТЕЛ, и допълнена от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

<u>Номер на програмата:</u>	BG 2004/016-782
<u>Заглавие:</u>	Програма ФАР за трансгранично сътрудничество между България и Гърция за 2004 г.
<u>Срок на действие:</u>	до 30 ноември 2006 г.

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **20 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне **до 30 ноември 2006 г.** при условията на този Меморандум. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена, няма да бъде предоставена.

---

¹ Структурата на Финансовия меморандум е както следва: 1. заглавни страници, където се споменават съответната държава, сума и отговорна институция; 2. Рамково споразумение, включително Приложение А и Б, Приложение В – Специални условия (текстът на приетото Финансово предложение, който започва с Описание и цели и по-нататък), и Приложение Г – “Прозрачност и публичност”.

Крайният срок за усвояване на ПОМОЩТА е **30 ноември 2007 г.** с изключение на проект BG 2004/016-782.01, при който крайният срок за усвояване е **30 ноември 2009 г.** КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно удължаване на периода за договаряне или срока за извършване на разплащанията, при условие че това е поискано своевременно и е аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Този Меморандум престава да бъде в сила с изтичането на срока за разплащане на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, трябва да се изпраща на следните адреси:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” № 9
п.к. 668
1000 София
България
Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Милен Велчев
Министър на финансите
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ КОПИЯ

Този Меморандум е съставен в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Този Меморандум влиза в сила на датата, на която бъде подписан и от двете страни. Никакви разходи, направени преди тази дата, няма да се покриват от ПОМОЩТА НА ЕО.

Приложенията са неразделна част от този Меморандум.

Изготвен в .....

Изготвен в .....

Дата

Дата

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

За ОБЩНОСТТА

.....
.....

.....
.....

Приложения:

1. Рамково споразумение (с неговите Приложения А и Б)
2. Специални условия (Приложение В)
3. Прозрачност и публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В” КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ

СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

1. ОБЩИ ЦЕЛИ, ОПИСАНИЕ И УСЛОВИЯ

1.1. Общи цели на програмата

- Да насърчава добросъседските отношения и стабилността на страните от Централна и Източна Европа и страните-членки чрез финансиране на проекти, които ще донесат осезаеми ползи за регионите и общностите от двете страни на границата;
- Да насърчава сътрудничеството с регионите на страните от Централна и Източна Европа, граничещи с Европейския съюз, като помага на тези региони да преодоляват специфични проблеми на развитието, които могат да възникнат от тяхното положение в рамките на националната икономика, в интерес на местните общности и по начин, съвместим с опазването на околната среда;
- Да развива икономиката на граничните райони чрез насърчаване на търговията и икономическото сътрудничество и като се обръща специално внимание на околната среда.

1.2. Специфичните цели и резултати са отразени в следните приоритетни области:

- По-нататъшно улесняване на движението на стоки и хора чрез рехабилитация на подходните пътища и инфраструктура до граничните пунктове;
- Фокусиране върху местните екологични проблеми, които засягат двете страни на границата, като управление на изхвърлянето на течни отпадъци и интегрирано управление на водите на общите речни басейни (Места/Нестос), което ще подобри качеството на живота и безопасността на местното население и ще запази природната среда;
- Улесняване на трансграничното сътрудничество на регионалните структури в областта на гражданското общество, културата, образованието, бизнеса, особено туризма и околната среда чрез продължаване дейността на Съвместния фонд за малки проекти;
- Осигуряване на техническа помощ чрез инструмента за подготовка на проекти.

1.3. Описание на програмата

Програмата е разработена след двустранни контакти между България и Гърция, няколко консултации с Делегацията на ЕК в България и препоръките на ГД “Разширяване”, отразяващи регламентите на Комисията № 2760/98, изм. Регламент 1596/2002, относно изпълнението на програмите за трансгранично сътрудничество в рамките на програмите по ФАР. Предложените проекти, избрани да бъдат подкрепени по програма ФАР “Трансгранично

сътрудничество България – Гърция 2004” бяха обсъждани и одобрени по време на няколко срещи.

1.3.1. Проекти за транспортна инфраструктура:

От 1994 г. насам, благодарение на създаването на трансграничната програма между Гърция и България, бяха предоставени значителни средства за подобряване и укрепване на сътрудничеството на двата гранични региона. С цел за по-дългосрочен стратегически подход, намаляване на изолацията и насърчаване на инвестициите и трансграничната търговия, правителствата на България и Гърция подписаха на 22 декември 1995 г. двустранно споразумение за откриване на три нови гранични пункта: Кърджали – Комотини, Гоце Делчев – Драма и Рудозем – Ксанти. Оттогава това двустранно споразумение е основа за развитието на българо-гръцкия граничен регион. Впоследствие, всяка страна се задължи да проведе необходимите технико-икономически проучвания, за да осъществи подходящи пътни връзки към предложените гранични пунктове.

Предишните години програмите за трансгранично сътрудничество ФАР ТГС и ИНТЕРРЕГ допринесоха за изпълнението на това двустранно споразумение чрез финансиране построяването на първия трансграничен път (Гоце Делчев – Драма):

- По ТГС BG/GR 1998 – 9 млн. евро за българския подходен път до Илинден (на границата между Гоце Делчев и Драма)
- По ТГС BG/GR 1998 – 3 млн. евро за новия български ГКПП при Илинден
- По ТГС BG/GR 1998 – 11,82 млн. евро за рехабилитация на път E85
- По ТГС BG/GR 1998 – 23,20 млн. евро за рехабилитация на път E79
- По ИНТЕРРЕГ II – гръцкия подходен път до Илинден
- По ТГС BG/GR 2000 – 17 млн. евро за построяване на 17.67 км подходен път (Подкова – Маказа) до новия граничен пункт между Гърция и България (Маказа – Нимфеа)
- По ТГС BG/GR 2000 – 3 млн. евро за построяване на тунел при граничния пункт Гоце Делчев – Драма
- По ТГС BG/GR 2001 – 7 млн. евро за новия български ГКПП при Маказа
- По ТГС BG/GR 2002 – 9,3 млн. евро за рехабилитация и частична реконструкция на път II-19 “Разлог – Банско – Гоце Делчев – Садово”
- По ТГС BG/GR 2002 – 3,8 млн. евро за построяване на втори тунел при км 327 на път E-79 (околовръстен път при Дупница).

Следният проект е логична стъпка напред към постигане на целите на програмата.

2004/016-782.01.01: Строителство на път II-80/E-85/ от Ново село до автомагистрала “Марица”, от км 0+000 до км 3+490

Съществуват само два функциониращи гранични пункта между България и Гърция при Кулата и Ново село, достъпът до които беше подобрен чрез

ремонтните работи на пътища E79 и E85 по проект по ФАР за пътища в южния граничен регион. В допълнение са изградени и ново ГКПП и подходен път при Илинден. Те са съпроводени от подобно ново строителство от гръцка страна. Предложеният проект представлява ново строителство на второкласен път, който ще минава 3-4 км северозападно от Свиленград. Планираният нов път е естествено продължение на новопостроеното четири-лентово шосе от ГКПП Свиленград до Ново село и ще бъде с 6.866 км по-кратък от съществуващата връзка. Пътят започва от км 0+000 на път I-8, в северозападната част на Свиленградския квартал Ново село, до км 3+490 и е с обща дължина от 3,49 км. Понастоящем връзката минава през градската част на Свиленград, покрай градската болница и достига до пресичането му с основния път при Ново село. Натовареният трафик причинява значителен шум и екологично замърсяване.

Пътят ще бъде продължен на по-късен етап в посока към пристанище Бургас, създавайки директна транспортна връзка с гръцкото пристанище в Александрополис. Строителството му значително ще намали транспортното разстояние, като така сериозно увеличава икономическата ефективност на маршрута.

1.3.2. Икономическо развитие и заетост:

2004/016-782.01.02: “Хора за хора”

Икономическият живот и развитието на българо-гръцкия трансграничен регион демонстрира множество разлики в качеството на живот, както може да се наблюдава на всички нива на икономическия живот в региона. Значителни противоречия съществуват от българска страна, основно поради резките социално-икономически промени в последните години, което не позволява на местната икономика да се развие и да създаде структури, които вече оперират от гръцка страна.

Икономиката на българския регион, избираем по тази програма, произвежда 11.4 % от БНП на страната. В структурата на нетната добавена стойност секторът на услугите формира най-висок дял (43.1 %), следван от промишления сектор (35.7%), селскостопанския сектор се нарежда на последно място (21.2%). Всичко на всичко, нивото на икономическо развитие, измерено според индикатора БВП на глава от населението, е под средното за страната. През 1999 стойността му е 2071 лв., което е 75 % от средното за страната и 29 % от средната за ЕС-(25).

Регионът се характеризира с ярки контрасти в своето икономическо развитие, които варират от земеделие и едносекторно производство до модерна икономика, ориентирана към услугите. Благоевград и Хасково се отличават като две абсолютни противоположности на развитието в българския граничен регион. Отделните райони и общини показват различен капацитет и ниво на приспособимост към промяна. Различията в развитието на частния сектор отразяват ефекта на кризата, която предизвиква върху местната икономика преходът към пазарна икономика, неравностойните възможности за развитие на частния сектор, и ограничените инициативи на местния бизнес, както и ограничен брой чужди инвестиционни проекти в региона.

Схемата планира да осигури **непряка подкрепа на МСП** чрез подобрени бизнес услуги, консултации и информация за потенциалните възможности за създаване на партньорства в българо-гръцкия граничен регион. **Директна подкрепа** ще се насочи към регионалните нестопански организации за преодоляване на пропуските в изследователските и научни дейности, за създаването на благоприятни условия и институционална рамка за подпомагането на икономическите участници да развият трансгранични връзки. Целта е да се поощри междуфирменото сътрудничество в трансграничния регион, за усилване на конкурентноспособността и производителността. Разработването на съвместни проекти ще допринесе за създаването на едно общо икономическо пространство и ще доведе до обединяване. Чрез сътрудничество фирмите ще имат възможност да обединят конкурентните си предимства и да преодолеят слабостите на отделните предприятия. Грантовата схема ще стимулира развитието и използването на взаимното допълване и улеснен достъп до пазари за сътрудниещите си фирми. Регионалното въздействие на проекта ще се измерва не само по успеха на отделни предприятия, но и по увеличението на потенциала за растеж на услугите и изработването на кълстери, както и увеличението на броя на заетите в граничния регион.

1.3.3. Проекти от околна среда

2004/016-782.01.03 Насърчаване на дейности за опазване на околната среда и устойчивото развитие през граница (<i>грантова схема</i>)

Целта на проекта е да се създаде един нов подход за ефективното управление на съвместната ТГС еко-мрежа. Той ще покрие всички категории на защитените зони (включително предложения за определянето на нови защитени зони), с оглед подготовката за бъдещото участие в НАТУРА 2000, както е описано в хармонизираните Закон за защитените зони (1998) и Закон за биологическото разнообразие (2002), буферни зони и прилежащи територии.

Важно предизвикателство за управлението на общи зони с богато биоразнообразие в граничния регион е съгласуването на засегнатите интереси и управленческите цели в един цялостен, подробен план за управление, комбиниращ цели от околна среда с цели на устойчивото местно социално-икономическо развитие, разумна социална цена и осезаеми резултати за местното население. Понастоящем България изгражда капацитет за такова интегрирано управление, което е от полза за хората и за природата.

Настоящият проект ще въведе няколко пилотни иновационни административни и управленчески схеми за избрани зони с богато био-разнообразие в българо-гръцкия ТГС регион; ще разработи и тества икономически и финансови механизми за самоиздръжка, както и звена за планиране и изпълнение с широко участие. Той също ще подпомогне разработването на планове за интегрирано управление на устойчивото местно развитие.

Българските бенефициенти по грантовата схема ще изпълняват дейности в тясно сътрудничество с гръцките партньори, които вече са създали обекти по НАТУРА 2000 и изградили информационни системи. Очаква се България да

печели от обмена на ноу-хау с гръцките партньори. Гръцките институции са определили няколко защитени зони, намиращи се в граничния регион. Сътрудничеството между заинтересованите на регионално и местно ниво допълнително ще се засили чрез изпълнението на съвместни дейности.

Тази грантова схема е разработена с представители на регионите на базата на националните и регионалните стратегии за развитие и на проучване на потенциални проектни идеи, както и анализ на гръцките проекти по Интеррег IIIA (извлечени поуки за обмен на най-добри практики). Това е гаранция за успешното изпълнение на предложената схема.

2004/016-782.01.04 Интегрирано използване на термо-минералните води, акумулирани в геотермалната система на Ерма река – Илидза

Проектът цели да осигури интегрирано ползване на подводните термо-минерални води на Ерма река – Илидза от българска и гръцка страна чрез оценяване на ефектите от използването на двата геотермални извора в Гърция и България, включително мониторинг на ефекта от използването на термо-минералните води в България върху режима при изворите и естественият приток на водоносните слоеве в долината на река Илидза в Гърция и създаване на обща стратегия.

2004/016-782.01.05: Интегрирано управление на водите в речното корито на Места/Нестос (Фаза II)

Река Места/Нестос – наречена Места в България и Нестос в Гърция – тече от извора си в планините в югозападната част на страната, през региона Анатолики Македония в североизточната част на Гърция до Егейско море. Речното корито съдържа значителни водни ресурси от стратегическо значение за икономическото развитие на областта и на граничните региони. Освен това, речното корито съхранява широк спектър екологично ценни, но и застрашени екосистеми в националните паркове, хабитатите, влажните зони и притоците.

1.3.4. Изтъкване и популяризиране на културните и туристически ресурси

2004/016-782.01.06: Развитие на културните, туристическите и човешките ресурси в трансграничния регион (*грантова схема*)

Настоящият проект е насочен към постигането на няколко цели чрез интегриран подход – да подпомогне директно опазването на културното наследство и туризма в целеви райони, да стимулира сближаването на съседските региони в Гърция посредством съвместни дейности и възприемане на добри практики и опит, да повиши нивото на заетостта чрез създаване на възможности за временна и постоянна заетост и да насърчи икономическото развитие в областта на туризма и други дейности, свързани с културното наследство.

1.3.5. Техническа помощ

2004/016-782.01.07 Инструмент за подготовка на проекти по ТГС България – Гърция

Целите на този проект са да се укрепи капацитетът за изготвяне на адекватни програми и проекти в контекста на Програмите за трансгранично сътрудничество между България и Гърция, с оглед на финансовата помощ по бъдеща ФАР-ТГС програма и/или международни финансови институции (МФИ), както и да се подпомогне на съответните институции да подготвят пакет от добре разработени проекти по всички програмни приоритети и мерки, който ще бъде предложен за бъдещата програма ФАР-ТГС.

Инструментът за подготовка на проекти (ИПП) ще подпомогне изготвянето на проекти в рамките на Многогодишната програма ФАР за трансгранично сътрудничество Програма и ще насърчи ключовите цели на гръцката програма ИНТЕРРЕГ III и българската програма ФАР-ТГС. Специално внимание се обръща на подготовката за общи проекти ФАР-ТГС /ИНТЕРРЕГ III и проекти със силно трансгранично влияние, които ще се разработват в тясно сътрудничество с регионалните и местни органи в граничните региони.

1.4. Условия, отнасящи се за цялата програма

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да увери Комисията, че предприема необходимите стъпки за назначаване на персонал и осигуряване на достатъчен ресурс за Националния Фонд, ЦЗФД, другите Изпълнителни Агенции и звена за управление на проекти, участващи в изпълнението на тази програма.

Преди подписването на Финансовия Меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да потвърди наличието на националното съфинансиране, включено във всеки проектен фиш и комбинирането на средствата от ФАР и националното съфинансиране при договаряне на проектите.

Всички проекти, включващи доставка на оборудване и строителни работи изискват национално съфинансиране, както е упоменато в съответния проектен фиш. В случай, че стойността на това оборудване или работи се окаже по-малка от предвидената във фиша сума, размерът на помощта по ФАР ще бъде намален, за да се запазят непроменени относителните съотношения на помощта по ФАР и националното съфинансиране, упоменати във фиша. В случай, че стойността се окаже по-голяма от предвидената във фиша сума, поисканата допълнителна помощ ще бъде осигурена чрез допълнително национално съфинансиране.

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният Координатор на Помощта следва да увери Комисията, че проекто-споразуменията, заданията и техническите спецификации по туинингите са изготвени, както следва, за да позволят незабавното стартиране на всеки проект.

Всички инвестиционни проекти, за които според правилата, изложени в Директива 85/337/СЕЕ, изм. с Директива 97/11, се изисква ОВОС, подлежат на такава оценка. Ако Директивата все още не е напълно транспонирана, процедурата трябва да е подобна на описаната такава в горепосочената Директива.

Всички инвестиционни проекти трябва да се изпълняват според съответното екологично законодателство на Общността. Проектните фишове трябва да съдържат специални клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда според типа дейност, която ще се извършва по проекта. Други специфични условия са описани във всеки проектен фиш. Други специфични условия са описани във всеки проектен фиш.

2. БЮДЖЕТ

2.1. Финансова таблица

Програма ФАР за Трансгранично сътрудничество България – Гърция за 2004 г. (М€)

Цел	Бюджет по ФАР			МФИ	Общо
	Институционално изграждане	Инвестиции	Общо ФАР		
Трансгранична инфраструктура					
Строителство на път П-80/Е-85 от Ново село до автомагистрала “Марица”, от км 0+000 до км 3+490		8.4	8.4	0	8.4
Икономическо развитие и заетост					
“Хора за хора”	1.1		1.1	0	1.1
Качество на живот/ култура					
Насърчаване на дейности за опазване на околната среда и устойчивото развитие през граница (грантова схема)	1.4	2.05	3.45	0	3.45
Интегрирано използване на термо-минералните води, акумулирани в геотермалната система на Ерма река – Илидза	0.6	0.15	0.75	0	0.75
Интегрирано управление на водите в речното корито на Места/Нестос (Фаза II)	0.95	0.35	1.3	0	1.3
Развитие на културните, туристическите и човешките ресурси в трансграничния регион (грантова схема)	0.5	4.0	4.5	0	4.5
Техническа помощ					

Инструмент за подготовка на проекти и техническа помощ за ТГС България - Гърция	0.5		0.5	0	0.5
ОБЩО	5.05	14.95	20	0	20.0

((Разпределението на стойностите по бюджетни линии е индикативно в границите по чл. 5 от МР за създаване на НФ))

2.2. Принципи на съ-финансиране

В съответствие с Насоките по програма ФАР всички инвестиционни проекти, подкрепяни от ФАР, трябва да получават съфинансиране от националния бюджет.

Подкрепата от Общността може да обхваща до 75 % от общите допустими обществени разходи. Данъците не са елемент, допустим за съфинансиране.

Съфинансирането за проекти за институционално изграждане се осигурява от страната-бенефициент, която поема определени инфраструктурни и оперативни разходи, чрез финансиране на човешки и други ресурси, необходими за ефективното и ефикасно усвояване на средствата по ФАР.

3. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ АГЕНЦИИ

Изпълнителна агенция, отговорна за програмите за трансгранично сътрудничество, ще бъде Изпълнителната агенция ФАР-ТГС в Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

4. МЕРКИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4.1. Метод на изпълнение

Изпълнението на програмата ще следва чл. 53 (1) b (втора алтернатива) от Финансовия регламент².

Страната-бенефициент ще осигури условията, описани в чл. 164 (1) (а) - (е) от Финансовия регламент, да бъдат трайно изпълнени. Комисията си запазва правото да предприеме необходими мерки, включително спиране на помощта, ако прецени, че условията не са налице.

Преди акредитацията на Изпълнителните агенции предвидена в чл. 12 (2) от Регламент 1266/1999³, подборът на проекти, провеждането на търгове и договарянето на средства от страната-бенефициент ще бъдат обект на предварително одобрение от страна на Комисията.

² Регламент на Съвета (ЕС, Euratom) 1605/2002 от 25 юни 2002; OJ L 248; 16.9.2002; стр.1

³ Регламент на Съвета (ЕС) 1266/1999 от 21 юни 1999; OJ L 161; 26.6.1999; стр. 68

4.2. Тръжни процедури

Тръжните процедури ще следват правилата в Част 2, раздел V от Финансовия регламент и част 5 от Правилата за изпълнение⁴, както и Решение на Комисията SEC (2003) 387/2⁵.

Договарящите институции следва също така да спазват процедурните насоки и стандартните бланки и модели, заложи в “Практическото ръководство за договорните процедури, финансирани от общия бюджет на ЕК в контекста на външната помощ”, както е публикуван на Интернет-страницата на EuroAid⁶ към датата на старта на съответната тръжна процедура

В съответствие с чл. 164 от Финансовия регламент, Комисията може да реши да предостави на договарящите институции отговорности, свързани с децентрализирано управление на тръжните процедури в съответствие с процедури и насоки, които транспонират директиви за обществени поръчки на Европейския съюз.

4.3. Принципи на тръжни процедури за грантови схеми

За грантовите схеми в областта на икономическото и социално сближаване точните правила за изпълнението ще бъдат определени в съответните проектни фишове съгласно следните принципи:

Процедурите и форматите, които ще се използват при прилагането на схемите и възлагането на договорите, ще следват разпоредбите на правилата за Външна помощ на ЕК. По-конкретно, ще бъде отделено необходимото внимание на процеса на избор на печеливши проекти.

Отделните грантове ще се отпускат в съответствие с правилата в глава 6 от Практическото ръководство, следвайки принципите на децентрализирано управление на Програма ФАР. Предварително одобрение на Делегацията на Европейската комисия в София ще е задължително преди акредитацията по Разширената децентрализирана система за изпълнение.

Компетентният Ръководител на програма, която се финансира по грантова схема, трябва да запази своите отговорности по договарянето и финансирането при изпълнението на схемите. В частност, Ръководителят на програма трябва официално да одобри обявата за участие в конкурс, апликационните форми, критериите за оценка, както и процеса на подбор и резултатите. Ръководителят на програма трябва също да подпише грантовите договори с бенефициентите и да осигури адекватно наблюдение и финансов контрол под своя отговорност. С тази уговорка, управлението на схемите може да бъде децентрализирано от Ръководителя на програма и предоставено на подходящи звена на секторно или регионално ниво.

---

⁴ Регламент на Комисията (ЕС, Euratom) 2342/2002 от 23 декември 2002; OJ L 357; 31.12.2002; стр. 1

⁵ Решение на Комисията SEC (2003) 387/2 за общите условия за договори за услуги, доставки и строителство финансирани от общия бюджет на ЕС в процеса на сътрудничество с трети страни, приет на 25 март 2003 г.

⁶ Настоящ адрес: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

Изпълнението на избраните проекти чрез извършване на строителни работи, доставки и услуги, които ще се превъзлагат от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове, ще бъдат обект на тържните правила на ЕК за Външна помощ към момента на изпълнението на гранта. Делегацията на Европейската комисия, след положителна оценка на капацитета на Изпълнителната агенция да управлява схемите финансово и административно по един добър и ефикасен начин⁷, може да отмени предварителното одобряване върху процеса на превъзлагане от страна на получателите на индивидуални грантове. Детайлни правила за ролята на Делегацията в горепосочения етап от договаряне на средствата ще се конкретизират по подходящ начин, чрез кореспонденция между Делегацията и националните власти, веднага след реализирането на горепосочената оценка.

Грантовите схеми не трябва да включват проекти, за които приносът на ФАР е повече от 2 млн. евро и по-малко от 50 000 евро. Тази долна граница може да бъде отменена в резултат на гореспоменатата оценка на капацитета на ИА да дава гаранции за правилно финансово управление. Долната граница не се прилага в случаите на НПО.

Финансовите ангажименти по отношение на ФАР ще се изпълняват от датата на подписване на грантовите договори от компетентния Ръководител на програма. Проектите трябва да бъдат напълно завършени преди изтичане на крайните срокове на съответния Финансов меморандум.

4.4. Принципи за изпълнение на проекти за “Побратимяване”

Сумите, определени за проекти за “побратимяване”, ще покрият допустимите разходи (както са посочени в правилата, отнасящи се до “побратимяване”) за прилагане на работния план, съгласуван между страните-партньорки.

Допустимите разходи могат да включват разходи, направени от избраната страна-членка по време на подготовката на споразумението за побратимяване в периода между подписването на Финансовия меморандум и последното известие за финансово одобрение на споразумението.

4.5. Принципи за Фонд за малки проекти по ТГС

Фондът за малки проекти ще финансира проекти на стойност под 50 000 евро (финансиране по ФАР). Той няма да включва инвестиции, освен малки инфраструктури, които не генерират съществени нетни приходи.

При Фонда за малки проекти по ТГС, до 7 % от финансирането по ФАР могат да се използват за разходи, свързани с подготовката, подбора, оценката и мониторинга на помощта.

5. УПРАВЛЕНИЕ НА ПОМОЩТА

5.1. Управление на проектите

---

⁷ Виж част 11 и Приложение 4 от Наръчника за програмиране по ФАР 2004 г.

5.1.1. Отговорности

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълна отговорност за програмирането и мониторинга на програмите по ФАР.

Националният координатор на помощта и Националният ръководител носят обща отговорност за координацията между ФАР (включително ФАР/ТГС), ИСПА и САПАРД, както и Структурните и Кохезионния фонд.

Националният ръководител (НР) и Ръководителите на програми (РП) трябва да направят необходимото, така че програмите да се изпълняват съгласно процедурите, заложи в инструкциите на Комисията. Същите следва да осигурят и всички необходими договори за изпълнение на Финансовия меморандум да бъдат сключени в съответствие с правилата и стандартните документи за Външна помощ, които са в сила по време на изпълнението на проектите, както и в съответствие с правилата на Европейския съюз относно държавните помощи.

5.1.2. Размери на проектите

Всички проекти ще имат стойност по-голяма от 2 млн. евро, с изключение на тези за:

- Мерки “хора за хора” (2004/016-782.01.02);
- Интегрирано използване на термо-минералните води, акумулирани в геотермалната система на Ерма река – Илидза (2004/016-782.01.04);
- Интегрирано управление на водите в речното корито на Места/Нестос (Фаза II) (2004/016-782.01.05);
- Инструмент за подготовка на проекти и техническа помощ за ТГС България – Гърция (2004/016-782.01.07),

където съответното българско министерство не би могло да усвои 2 млн. евро.

5.1.3. Краен срок за сключване и изпълнение на договорите; краен срок за програмиране

- (1) Всички договори трябва да се сключат до 30 ноември 2006 г.
- (2) Изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2007 г.

В случая на следния по-сложен проект, обаче, изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2009 г.

2004/016-782-01: “Строителство на път II-80/Е-85 от Ново село до автомагистрала “Марица”, от км 0+000 до км 3+490”

Обосновката за това е свързана с нуждата да се отчетат времетраенето на строителните работи (невъзможността да се работи за няколко месеца през

зимата) и едногодишният гаранционен период след приключване на строителството.

- (3) При децентрализираната система за изпълнение пълното тръжно досие трябва да бъде предадено в Делегацията за одобрение не по-късно от 31 май 2006 г. В случай на неспазване на срока, страната-бенефициент докладва на СКН, който може да препоръча реалокация на средства в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд.

5.1.4. Оценка на въздействието върху околната среда и опазване на природата

Процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, както е заложено в ЕИА-директива⁸, са напълно приложими за всички инвестиционни проекти, изпълнявани по програма ФАР. Ако ЕИА-директивата все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни на тези, установени в горепосочената директива. Ако един проект попада в рамките на анекс 1 или анекс 2 на ЕИА-директивата, провеждането на процедура в съответствие с Директивата трябва да бъде документирано⁹.

Ако съществува вероятност изпълнението на проекта да окаже въздействие върху природен резерват, трябва да бъде извършена и документирана¹⁰ подходяща оценка според чл. 6 от Директивата за хабитатите.

Всички инвестиционни проекти трябва да бъдат изпълнени в съответствие с действащото екологично законодателство. Проектните фишове трябва да съдържат специфични клаузи за съответствие с европейско законодателство в областта на околната среда, според вида дейност, която се провежда в рамките на всеки инвестиционен проект.

5.2. Финансово управление

5.2.1. Принципи и отговорности

Националният Фонд (НФ) в Министерството на финансите, ръководен от Националния ръководител ще упражнява надзор върху финансовото управление на Програмата и ще бъде отговорен за докладване пред Европейската комисия. Националният ръководител носи пълна отговорност за финансовото управление и финансовата отчетност на средствата по ФАР до приключване на Програмата. Националният ръководител трябва да гарантира, че правилата, регламентите и процедурите на ФАР, отнасящи се за докладване и финансово управление се спазват и че е налице функционираща информационна система за проектите. Комисията ще преведе средства на Националния Фонд в съответствие с Меморандума за разбирателство, подписан между Комисията и Правителството на България през декември 1998 г.

⁸ DIR 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985; изменена

⁹ в Анекс ЕИА към съответния инвестиционен проектен фиш

¹⁰ в Анекс за съхраняване на природата към съответния инвестиционен проектен фиш

Средствата ще бъдат прехвърлени след искане от страна на Националния ръководител в отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и обслужвана от Националния Фонд в Централната банка или в гарантирана от Правителството банкова сметка. По принцип всички банкови сметки носят лихва. Лихвата се ре-инвестира в програмата.

5.2.2. Трансфер на средства към Национален фонд

Първо плащане¹¹ до 20% от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹², ще бъдат преведени на Националния Фонд, след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения между Националния Фонд и Изпълнителната агенция в МРРБ. Освен това, Националният ръководител трябва да предостави на Комисията списък с назначените Ръководители на програма, както и описание на съществуващата система, наблюдайки на потока от информация между Националния Фонд и Изпълнителната агенция и на начина, по който ще се осъществят плащанията между тях.

Две допълнителни плащания¹³ ще бъдат извършени в размер до 30% от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹⁴. Второто плащане ще бъде задействано, когато 5% от бюджета¹⁵ са вече изплатени от Изпълнителните агенции и Централното звено за финансиране и договаряне. Третото плащане може да бъде поискано, когато 35%¹⁶ от целия бюджет са вече изплатени.

Последното четвърто плащане ще бъде осъществено, когато 70% от целия бюджет¹⁷ са вече изплатени и всички договори са сключени.

По изключение, Националният ръководител може да поиска по-голям от съгласувания процент на средствата, когато това може да бъде обосновано от прогнозен паричен поток, който да показва, че предвиденият паричен поток за периода ще надхвърли прогнозирания процент. В случаите, когато общата сума от средствата депозирани в Националния фонд и Изпълнителната агенция и превишават 15% от общия бюджет на програмата, Комисията може по изключение да отпусне плащане, ако Националният ръководител предостави убедителни доказателства, че договорните задължения не могат да бъдат изпълнени без това плащане.

5.2.3. Трансфер на средства от Национален фонд към Изпълнителните агенции

---

¹¹ Представява предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹² Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹³ Представяват предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹⁴ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁵ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁶ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁷ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

Националният фонд ще превежда средства на Изпълнителната агенция, включително в съответствие с Финансовите споразумения, подписани между Националният фонд и Изпълнителната агенция. Банкови сметки за под-програми ще бъдат открити на името на съответната Изпълнителна агенция, отговорна за финансовото управление на под-програмата във връзка с чл. 13 от Меморандума за разбирателство за създаването на Национален фонд.

Доколкото Програмата следва децентрализираната система за изпълнение всяко отделно Финансово споразумение трябва да бъде подписано предварително от Европейската Комисия. Изпълнителната агенция трябва да бъде управлявана от Ръководител програма (РП), назначен от Националния ръководител, след консултация с НКП. РП ще бъде отговорен за всички операции, проведени от съответната Изпълнителна агенция.

5.2.4. Трансфер на средства към НФ за участие в Агенции и Програми на Общността

Не е приложимо

5.2.5. Плащания на други международни организации в случаите на съвместно управление или пряко финансиране

Не е приложимо

5.2.6. Плащания в случаите на клаузи за задържане на средства
При тези договори, които съдържат клаузи за задържане на средства (напр. за гаранционен период) по договора, общата сума от средствата по договорите (както е изчислена от Ръководителя на програма и установена от Комисията) ще се изплаща на Изпълнителната агенция преди крайния срок за приключване на програмата. Изпълнителната агенция поема пълна отговорност за депозиране на средствата преди последното плащане, както и за гарантиране, че средствата ще бъдат използвани за плащания свързани с клаузите по договора по предназначение свързано с клаузи за задържане на средства по договора. Изпълнителната агенция допълнително поема пълна отговорност спрямо изпълнителите, че ще изпълни задълженията, свързани с клаузите за задържане на средства. Средствата, които не са изплатени на изпълнителите след извършване на окончателните плащания, ще бъдат върнати обратно на Комисията.

5.2.7. Приключване на плащанията и осчетоводяване

Не по-късно от 8 месеца след приключване на изпълнението на договорите, Националният фонд представя окончателна декларация за изразходваните средства и атестация относно редовността, точността и истинността на преведените плащания. Крайният заверен разход трябва на този етап да съответства на първоначалната сума по договора, намалена с удръжките и спестяванията, съгласувани с изпълнителя в процеса на изпълнение на договора. Това също трябва да изравни направени плащания плюс всякакви висящи суми, по сметката за задържани средства.

Ако плащанията, получени от Комисията надхвърлят крайния заверен разход, Националният фонд връща на Комисията надвишаването на сумата при

предаването на окончателната декларация за изразходваните средства. Ако има висящи плащания (с изключение на средства по клаузите за задържане на средства по договора), НФ трябва да обоснове и прогнозира финализирането на плащанията. НФ докладва на тримесечие за средствата по клаузите за задържане на средства и на висящите плащания. Ако те не са изплатени на изпълнителя, се връщат на Комисията.

След оценка на окончателната декларация, Комисията преценява дали да изключи някой разход от плащанията на ЕС, ако той не е съобразен с правилата на ЕС.

Резултатите от проверките на Комисията и нейните заключения относно това дали да се изключат плащания се съобщават в писмен вид на НФ, който има един месец срок да отговори също в писмена форма.

Ако не се стигне до съгласие в едномесечен срок от получаването на отговора на НФ, Комисията решава и установява плащанията, които следва да бъдат изключени, вземайки под внимание най-вече установената степен на несъобразност, естеството и сериозността на нарушението, както и финансовите щети, претърпени от Комисията.

Следвайки взетото решение за плащанията, които следва да бъдат изключени, недопустимият разход се възстановява, без това да се отрази на мерките спрямо нарушенията и последващите финансови компенсации в съответствие с правилата на ЕС.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проектите ще бъде наблюдавано от Съвместен Комитет за Наблюдение (СКН). Той включва Националния Ръководител (НР), Националния координатор на помощта (НКП) и службите на Комисията. СКН ще провежда срещи поне веднъж годишно, за да прави преглед на всички програми, финансирани от ФАР, с оглед проследяване на тяхното развитие за постигане на целите, залегнали във Финансовия меморандум и Партньорството за присъединяване. СКН може да препоръча смяна на приоритетите и/или преразпределение на средствата по ФАР. Освен това, СКН ще прави преглед веднъж годишно на напредъка на всички програми, подкрепяни чрез предприсъединителни инструменти на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За Програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторни под-комитети за наблюдение (СПКН), които ще включват Националния координатор на помощта, Ръководителя програма за всяка Изпълнителна агенция и службите на Комисията. СПКН ще прави детайлен преглед на напредъка на всяка програма, включително нейните компоненти и договори, събрани от СКН в подходящи сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни доклади за наблюдение, изготвяни от Изпълнителната агенция и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще представя препоръки върху аспекти на управлението и изготвянето на проекти, осигурявайки тяхното изпълнение. СПКН ще докладва на СКН, на който ще предоставя цялостни, подробни доклади за всички програми, финансирани по ФАР в съответния сектор.

Службите на Комисията ще осигурят изготвянето на последваща оценка след приключване на програмата.

7. ОДИТ, ФИНАНСОВ КОНТРОЛ, МЕРКИ ПРОТИВ ИЗМАМИ, ПРЕВАНТИВНИ И КОРЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

7.1. Супервизия и финансов контрол от страна на Комисията и Европейската сметна палата

Всички финансови меморандуми, както и произтичащите договори са предмет на надзор и финансов контрол от Комисията (включително и от Европейския офис за борба с измамите) и одити от Европейската сметна палата. Доколкото Разширената децентрализирана система за изпълнение все още не е налице в изпълнителните агенции на страната-бенефициент, са включени мерки, като предварителна проверка на търговете и договарянето от страна на делегацията в страната-бенефициент.

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на Общността, Комисията (включително и Европейския офис за борба с измамите) може да проведе проверки на място и инспекции съгласно процедурите, предвидени в Регламент 2185/96¹⁸ на Общността (Евроатом, ЕС).

Гореописаните проверки и одити са приложими спрямо всички изпълнители и подизпълнители, които са получили средства на Общността.

Без да се намаляват отговорностите на Комисията и Сметната палата на ЕС¹⁹, сметките и операциите на Националния фонд и, където е приложимо, на Централното звено за финансиране и договаряне, както и на всички съответни Изпълнителни агенции, могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от самата Комисия, или от външни одитори наети от Комисията.

7.2. Задължения на страната- бенефициент

7.2.1. Одит и финансов контрол

С оглед осигуряване на добро финансово управление на средствата от ФАР, страната-бенефициент трябва да има система за управление и контрол на помощта в съответствие с общоприетите основни принципи и стандарти. Тази система трябва да покрива изискванията на чл. 164 от Финансовия регламент и в частност да адекватно осигурява коректност, редовност и допустимост на исканията за подкрепа от Общността.

Системата за управление и контрол на страната-бенефициент трябва да осигурява достатъчно проследяване на одитната пътека, както е посочено в чл. 7 (2) на регламент 438/2001²⁰.

---

¹⁸ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 2185/96 от 11 ноември 1996 г., OJ L 292; 15.11.1996 г.; стр. 2

¹⁹ както се посочва в Общите условия свързани с Финансовия меморандум приложен към Рамковото споразумение

²⁰ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 438/2001 от 2 март 2001 г., OJ L 63; 03.03.2001 г.; стр. 21

Компетентните национални финансови и контролиращи власти ще провеждат подходящ финансов контрол на всички институции, свързани с изпълнението на програмата.

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит, обобщение на резултатите и препоръките от проведените одити, както и заключения от изпълнението на препоръки от минали одити. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

7.2.2. Превантивни мерки

Страната-бенефициент трябва да предприеме всички необходими мерки за предотвратяване и противодействие на активните и пасивни корупционни²¹ практики във всеки етап на тръжната процедура или за предоставяне на грант, както и по време на изпълнение на програмата.

7.2.3. Мерки против измамите и корективни действия

Страните-бенефициенти на първо място носят отговорност за осигуряване на разследване и задоволително разрешаване на предполагаеми и истински случаи на измами и нередности, следвайки контролните механизми на страната или Общността.

Националните власти трябва да осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчитане, еквивалентен на предвидения в регламент 1681/94²².

Конкретно, всички предполагаеми или истински случаи на измами²³ и нередности²⁴, както и всички свързани с тях мерки, предприети от съответната

---

²¹ Активна корупция ще означава умишлено действие на този, който получава, директно или чрез посредник, предимство от всякакъв вид за себе си или за трета страна, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции, като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Пасивна корупция ще означава умишлено действие на длъжностно лице, което директно или чрез посредник, изисква или получава предимства от всякакъв вид за себе си или трета страна, или приема обещание за такова предимство, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

²² Регламент на ЕК (ЕК) 1681/94 от 11 юли 1994 г.; 12.07.1994 г.; стр. 43

²³ Измама ще означава умишлено действие или пропуск свързан с: използване или представяне на грешни, некоректни или непълни отчети или документи, които водят до грешно разпределение или неправилно задържане на средства от общия бюджет на Общността или от управляваните от нея, или от нейно име, бюджети; непредставяне на информация в нарушение на конкретни задължения със същия ефект; некоректно използване за такива средства за цели различни от тези, за които са били отпуснати първоначално.

²⁴ Нередност ще означава всяко нарушение на разпоредбите на националното или европейското законодателство, на този Финансов меморандум или последващи договори, което е резултат от действие или пропуск на икономически посредник, и има или ще има ефект на накърняване на общия бюджет на Общността или на бюджети управлявани от нея, посредством нецелесъобразни разходи. Терминът "Европейско законодателство" в този контекст ще означава целостта от общи правила валидни за страните по Финансовия меморандум (напр. Европейските споразумения, Рамковите споразумения, Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд и т.н.)

държавна институция, трябва да бъдат докладвани на службите на Комисията без забавяния. В случай, че няма предполагаеми или истински случаи на измами или нередности за докладване, страната-бенефициент следва да информира Комисията за този факт в с срок до два месеца след края на всяко тримесечие.

В случай на нередност или измама, страната-бенефициент трябва да извърши необходимите финансови корекции изискващи се във връзка с всяка конкретна нередност. Корекциите, направени от страната-бенефициент трябва да съдържат анулиране на цялата или на част от помощта от Общността. Фондовете на Общността, освободени по този начин могат да се използват отново от НФ за целите на програмата в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на НФ.

7.3 Възстановяване на средства в случаи на нарушение или измама

Всяко доказано нарушение²⁵ или измама²⁶, разкрити по време на изпълнението на проекта или при одит води до възстановяване на средствата на Комисията.

Ако след извършване на необходимите проверки, Комисията установи, че:

- (а) страната-бенефициент не е спазвала задълженията си да предотвратява, открива и коригира нарушенията или
- (б) изпълнението на проекта не обосновава част или цялата помощ или
- (в) има сериозни грешки в системите за управление или контрол, които водят до нарушения,

Комисията може да прекрати по-нататъшни плащания по програмата, и, заявявайки причините, да поиска от страната-бенефициент да представи коментари и, където се сметне за необходимо, да извърши корекции в рамките на определен срок.

Ако не се постигне до съгласие до края на определения от Комисията срок и ако изисканите корекции не са налице, Комисията може, вземайки предвид коментарите на страната-бенефициент, да реши в тримесечен срок да:

- (а) намали или анулира плащанията по съответната програма, или
- (б) направи финансови корекции, изискващи се от анулирането на част или цялата помощ по въпросната програма.

Когато Комисията решава за стойността на корекцията, ще вземе предвид принципа на пропорционалност, вида нарушение и размера и финансовите последици на установените слабости в системите за управление и контрол на страната-бенефициент.

При липса на решение за изпълнение по точка (а) или (б), следващи плащания по програмата незабавно ще бъдат започнати отново.

Националният ръководител гарантира връщането на всички неупотребени или грешно изплатени суми в срок от 60 календарни дни от уведомяването. Ако той не изплати обратно дължимите на Комисията суми, страната-бенефициент дължи сумите на Комисията.

Лихви по дължимите суми за закъснели плащания ще се начисляват на невъзстановени суми, спазвайки Финансовия регламент.

8. ПРОЗРАЧНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ

---

²⁵ вж. горната дефиниция

²⁶ вж. горната дефиниция

Съответният Ръководител програма ще бъде отговорен за осигуряване на всички необходими мерки, предприети за съответна публичност на всички дейности, финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Комисията. Повече подробности са изложени в Приложение “Прозрачност и Публичност” (приложено).

9. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

В случай, че поетите ангажименти не са изпълнени по причини, произтичащи от страна на българското правителство, Европейската комисия по своя преценка може да преразгледа програмата, така че да я анулира изцяло или части от нея и/или да преразпредели неизползваните средства за други цели съответстващи на целите на програма ФАР. Всеки проект за строителство ще включва подходящ независим строителен надзор.

***